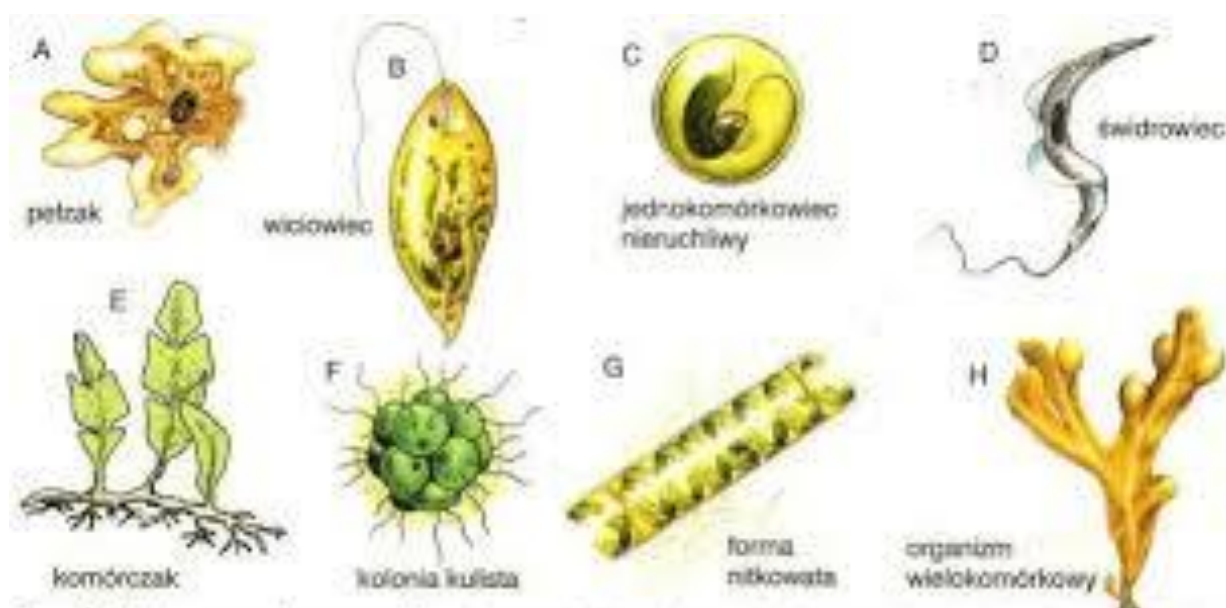

Temat lekcji: Różnorodność protistów.

Ryc. 4.2. Podstawowe formy morfologiczne protistów: A – ameba, B – euglena, C – chlorella, D – świdrowiec, E – pełzaczka, F – pandorina, G – skrętnica, H – morszczyk.

Proszę przeczytajcie notatkę ☺

Protisty są bardzo niejednorodną grupą. Należą do nich organizmy jednokomórkowe (np. ameba), wielokomórkowe (np. morszczyk) i kolonijne (np. wiele gatunków okrzemek). Mogą być samożywne (np. morszczyk i toczek) lub cudzożywne (np. ameba). Niektóre protisty, zwłaszcza samożywne, np. morszczyk, posiadają ścianę komórkową, która najczęściej zbudowana jest z celulozy.

Są to organizmy jednokomórkowe, bardzo od siebie różne, ale nie należące do żadnego innego królestwa. Łączy je to, że mają jądro.

Jedne są jednokomórkowe (np. pantofelek), inne tworzą kolonie (skrętnica), a jeszcze inne to wielokomórkowe organizmy, które mają nawet kilka metrów długości! Do tych ostatnich zalicza się listownicę.

Głównym środowiskiem protistów są zbiorniki wodne, takie jak stawy, kałuże, rowy lub bardzo mokre tereny leśne.

Wyróżnia się w nich pierwotniaki (ameba, pantofelek, okrzemki), glony, a nawet śluzowce. Występuje taki podział, ponieważ część protistów ma cechy zwierzęce (pantofelek), roślinne (euglena) lub grzybowe (śluzowiec).

Protisty mogą być samożywne lub cudzożywne. Niektóre z nich żywią się odpadkami, a inne żerują na żywych organizmach lub je po prostu zjadają.

Pantofelek zalicza się do protistów cudzożywnych, a dokładniej do grupy saprofitów (inaczej destruentów). Pożywia się martwymi organizmami na dnie zbiornika wodnego.

Euglena zaliczana do glonów jest protistem samożywym oraz cudzożywym. W zależności od tego, czy ma dostęp do światła (pokarm zdobywa w procesie fotosyntezy) czy jest zmuszona żerować bez jego udziału, zmienia sposób odżywiania.

Może odżywiać się samodzielnie, bo ma chloroplasty, podobnie jak rośliny. Najczęściej jednak żeruje jako organizm drapieżny lub saprofit, który żywi się szczątkami organizmów.

Śluzowiec również jest cudzożywym jednokomórkowcem, który pełzając po starych pniach zjada resztki bakterii, grzybów i innych stworzeń.

Ameby żyjące w słodkiej wodzie mają nieregularny kształt i zjadają organizmy, które są od niej mniejsze (np bakterie).

Protisty pobierają tlen całym ciałem. Jeśli mają w wodzie mało tlenu, mogą oddychać beztlenowo i odwrotnie. Mogą dowolnie zmieniać proces oddychania

Jednokomórkowe protisty dzielą się bezpłciowo poprzez podział komórki. Bardzo szybko w ten sposób rozmnaża się jeden gatunek. Powstają wtedy takie same kolejne komórki.

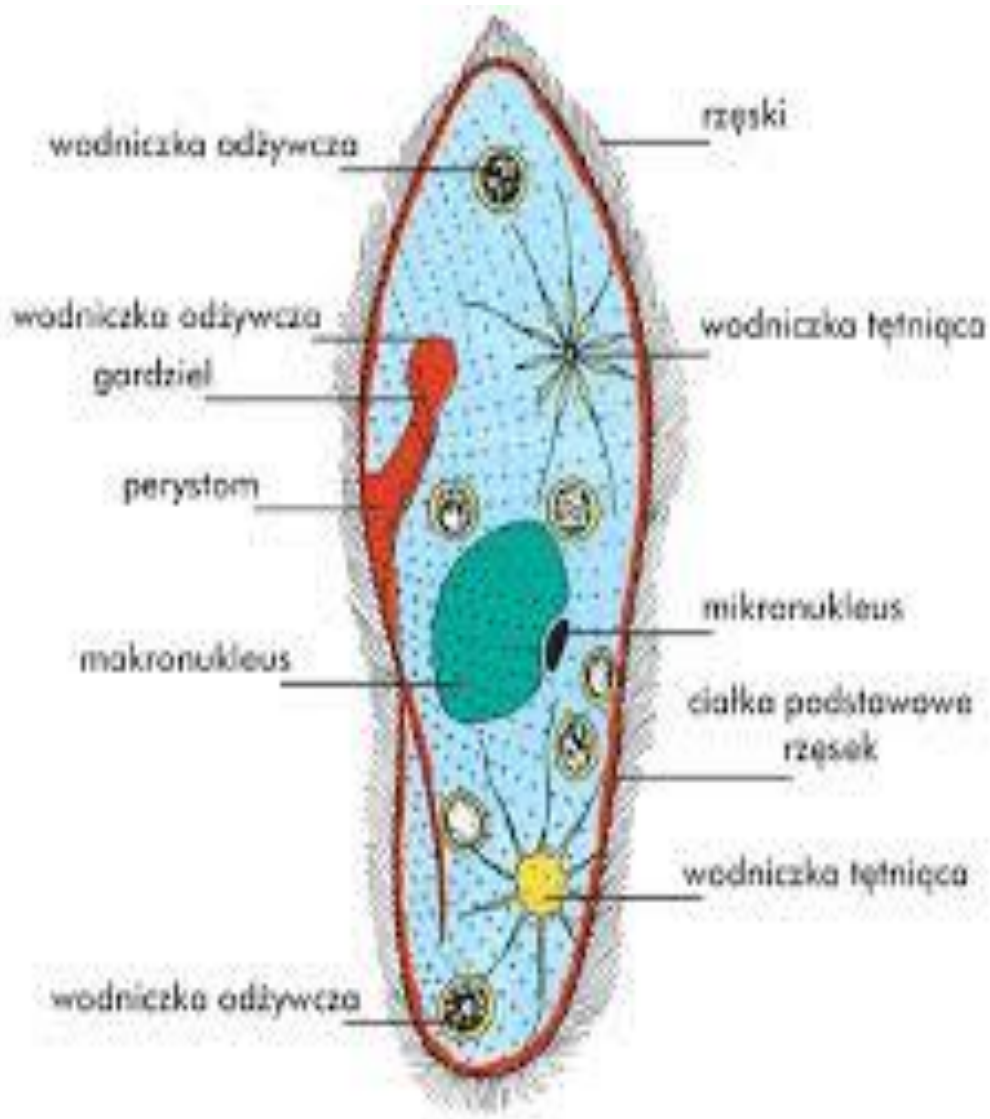
Wielokomórkowe rozmnażają się poprzez zarodki.

Rozmnażają się również poprzez rozmnażanie płciowe. 2 różne protisty łączą się, tworząc zupełnie nowe osobniki, z przemianą jądrową i pokoleniową oraz występują wtedy nowe cykle życiowe.

Zapiszcie i narysujcie do zeszytu:

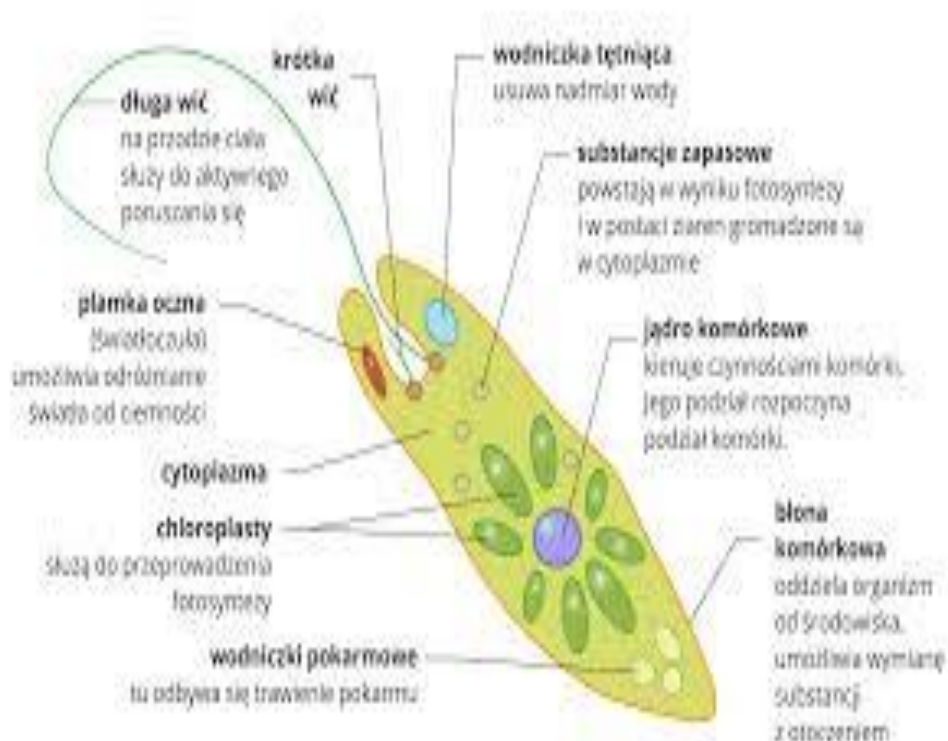
Pantofelek składa się z:

- wodniczki tętniącej
- jądra komórkowego dużego i małego
- wodniczki pokarmowej
- zagłębienia około gębowego
- cytoplazmy
- cytopyge (do wydalania resztek)
- rzęsek
- lejka
- błony komórkowej

Euglena jest inaczej zbudowana:

- wodniczki tętniącej
- wodniczki pokarmowej
- plamki ocznej
- cytoplazmy
- chloroplastów
- jądra komórkowego
- błony komórkowej
- krótkiej i długiej wici
- ziaren przemiany materii

Zadanie do wykonania:

Jakie jest znaczenie protistów w przyrodzie?